రేపటి మనిషి

నాకు భగవంతం చిన్నప్పట్నుంచీ తెలుసు. అతన్నాతోపాటు కొన్నేళ్లు చదివాడు. మా యింటి దగ్గరే అతనిల్లు. అతనుంటున్న యిల్లు చాలా పాతదవటం మూలంగా శిథిలావస్థలో వున్నట్టవుపిస్తుంది. అయితే ఆ యిల్లు గట్టిదిగనుక యింకా అలా నిలబడి వున్నది. భగవంతానికి ఆ యిల్లంటే చిరాకు. అందుచేత అతను ఎక్కువ కాలాన్ని రోడ్డుమీద స్నేహితుల్తోనే గడుపుతూండేవాడు. భగవంతానికున్న కొన్ని కోరికల్లో మొదటిది అందమైన యిల్లు!

ఆదివిష్ణు

భగవంతం వాళ్ల నాన్న పెద్ద ఉద్యోగి కాడు. మా వూళ్లోనే వున్న లాయరు వెంకటరత్నం చౌదరిగారి కాయన గుమాస్తా. వెంకటరత్నం చౌదరిగారికి మా వూళ్లో పెద్ద పలుకుబడి వున్నది. గొప్ప ఆస్థిపరుడు.

వెంకటరత్నం చౌదరిగారంటే భగవంతానికి మంట.

అతన్నాతో అనేవాడు-

'మా నాన్నకి నేను కొడుగ్గా పుట్టవలసిన వాడిని కానేకాదు. నా దురదృష్టం కొద్దీ నేనిక్కడింట్లో పురుగునైపుట్టాను. అవునా సుబ్బారావూ- నేనేగనక వెంకటరత్నంగార్లాటి జాతి మనుషులకి పుట్టినట్టయితే సాక్షాత్తూ స్వర్గంలోని దేవతలు నాకు దాసోహమనేవారు. ఖర్మ కాపోతే ఏమిటిది? దేవుడు నన్ను దీనాతిదీనుడని కమ్మని దీవించాడు. చూడబ్బాయ్- ఇంత వయసొచ్చినా అనుభవించే రాత నోచుకోలేకపోయాను. నేనిప్పట్నుంచే కొన్ని ప్రయోగాలు ప్రారంభించాను. నా చుట్టూతా తిరిగే గొప్ప మిత్రులంతా వొట్టి దద్దమ్మలు. ఆ ఫూల్స్ ద్వారానైనా నేను వెలుగులోకి రావాలేగాని, అప్పుడు నా నిజస్వరూప మేమిటో నువ్వు ఖచ్చితంగా చూడగలవు.'

భగవంతానికి గొప్పవాళ్లమీద భయభక్తుల్లేకపోగా విపరీతమైన 'కసి' వున్నది. నేను గొప్పవాడిని కాదు గనక అతన్నాకీ విషయాలన్నీ నిర్భయంగా చెబుతూండేవాడు. అతనలా చెబుతున్నప్పుడు నాకు భయంగానూ వుండేది.

భగవంతానికున్న చొరవగానీ, ధైర్యంగానీ నాకు లేవు. నేనుత్త గంగిరెద్దు మనిషినని మా వాళ్లతోపాటు పరాయివాళ్లు గూడా వొప్పేసుకున్నారు. అందుచేత నేను ప్రమాదమైన జంతువునికాదు. చాలా మామూలు మనిషిని!

ఇక్కడే నేనో ఉదంతం చెప్పదలిచాను.

నాకిది బాగా గుర్తు. ఆ ఏడాది మేమంతా డిగ్రీ క్లాసులో ఆఖరి సంవత్సరం చదువుకుంటున్నాము. పరీక్షలు దగ్గరపడటం మూలంగా చాలా కష్టపడి చదువుకుంటున్నాము. ఆ రోజుల్లో ఓనాటి రాత్రి పదకొండుగంటల ప్రాంతంలో భగవంతం తమ్ముడు చిన్నా నా దగ్గిరకొచ్చి అన్నాడు.

'మీరు తొందరగా మా యింటికి రావాలి సుబ్బారావుగారూ!'

కారణం అడక్కుండానే అతనే చెప్పుకొచ్చాడు.

'అన్నయ్య ఏడుస్తున్నాడు. నాన్న కారణం అడుగుతే చెప్పడం లేదు. మా యింట్లో ఎవరడిగినా ఏమీ చెప్పకుండా ఏడుస్తున్నాడు. మిమ్మల్ని వెంటబెట్టుకురమ్మని నాన్న నన్ను పంపాడు. రండి తొందరగా.'

నేను ఆశ్చర్యపోయాను. సాధారణంగా భగవంతం ఏడవడు. చిన్న చిన్న విషయాల నతను పట్టించుకోడసలు. ఏదో పెద్ద ఉపద్రవం

కలిగిందేమోనని నేను భయపడ్డాను.

భగవంతం వాళ్ల నాన్న నన్ను చూస్తూనే కళ్లు తుడుచుకుని అన్నాడు-

'రా, బాబూ! నీ కోసమే చూస్తున్నాను. అదుగో, ఆ దక్షిణం గదిలో వాడున్నాడు. వెధవ, పసిపిల్లాడిలా ఏడ్చేడ్చి యిప్పుడే కొంచెం కుదుటపడ్డాడు. వెళ్లు బాబూ, వెళ్లు. వెళ్లి వాడి వేదార్పు కారణం కనుక్కో. ఫర్వాలేదు. వాడికేం కావాలంటే నేనున్నాను. కొండమీది కోతినైనా సరే తీసుకొస్తాను. వాడికేం కావాలో కనుక్కో. వాడేం కోరినా ఫర్వాలేదు. నేనున్నాను. అంతేగాని, నేను బ్రతికుండగా వాడు ఏడ్చేందుకు వీల్లేదని చెప్పు. నేనది సహించలేను. వాడు ఏడవకూడదు సుబ్బారావ్, వాడు ఏడవకూడదు. వాడికోసం ఏదేమైనా చేస్తాను. అలా అని వాడికి గ్యారంటీ యివ్వు. తొందరగా వెళ్లు నాయనా...'

ఆయనీ రకంగా చాలాసేపు మాటాడినప్పుడు నా మనసు చివుక్కుమన్నది. ఆయనకి భగవంతం మీద గల వాత్సల్యాన్ని నేనెంతో శ్లాఘించాను. కానీ, ఆ వాత్సల్యానికి గూడా ఒక హద్దుండాలి. ఒక రాజకుమారుడు బంగారు ఏనుగ కావాలని గారాం చేసినప్పుడు, రాజమాత ఎంతో ముచ్చటపడి, ఆ ఏనుగుని తెప్పించినంత 'స్థితి'లో ఆయనకున్న ఆవేశాన్ని ప్రదర్శించారే తప్ప- భగవంతాన్ని మెప్పించేందుకు ఆయన 'హోదా' చాలదని నే నిప్పుడేకాదు ఎప్పుడూ అనుకుంటూ వుంటాను.

'అయ్యా, పెద్ద గుమాస్తాగారూ! ఏమిటి సార్ మీరు మాట్లాడేది. భగవంతం మీకు కొడుకైతే కావచ్చు గానండి. అతని హోదాగల కోరికలు మీరు తీర్చేరు. అతన్ని భరించడం మీలాటి అల్పులకి చాతయ్యేది కాదులేండి. భగవంతానికి తృప్తి విలువ తెలీదు సార్! అందుచేత భగవంతం ఈ జన్మకి సుఖపడడని చెప్పి నేను రాసిస్తాను. హైకోర్టులోనే కాదు, సుప్రీం కోర్టుకు వెళ్లినా దానికి తిరుగులేదంతే! మీరేం బుర్ర పాడుచేసుకోవద్దుగానీ, వొదిలేయండి. ఎవడికెంత రాసిపెట్టి వుందో అంతే జరుగుతుంది!'

నేను భగవంతం గదిలోకి వెళ్లాను. భగవంతం ఓ కిటికీ దగ్గిర కూర్చుని మొహాన్ని కిందికి వొంచి నేలని చూస్తున్నాడప్పుడు. మనుషుల్ని కృంగదీసే చింతనంతా అతనొక్కడే కలిగినట్టున్నాడు. శోకమయమైన నగరాన్ని కళ్లారా చూచి వొచ్చి మనసుని పాడుచేసుకున్న సిద్ధార్థుడు వెంటనే గుర్తుకొచ్చాడు నాకు. అవుతే, ఒక్కమాట మాత్రం నిజం. ఆరు నూరయ్యేది, నూరు ఆరయ్యేదీ భగవంతం సన్యసించడు. అందుచేత నేనింకా ధైర్యంగా వున్నాను.

అతను తలెత్తి చూశాడు. మళ్లా వెంటనే తల దించేశాడు. తలుపు దగ్గిరగా వేసి అతని దగ్గిరకి వెళ్లి కూర్చున్నాను. నేనతన్ని ఓదార్చలేదు. నాకో అనుమానం కలిగింది. అందుచేత అడిగాను.

'బాగా చదివావా భగవంతం?'

అతను తలవూపాడు.

'మరెందుకీ దిగులు?'

అప్పుడు భగవంతం నావేపు సూటిగా చూసి అన్నాడు.

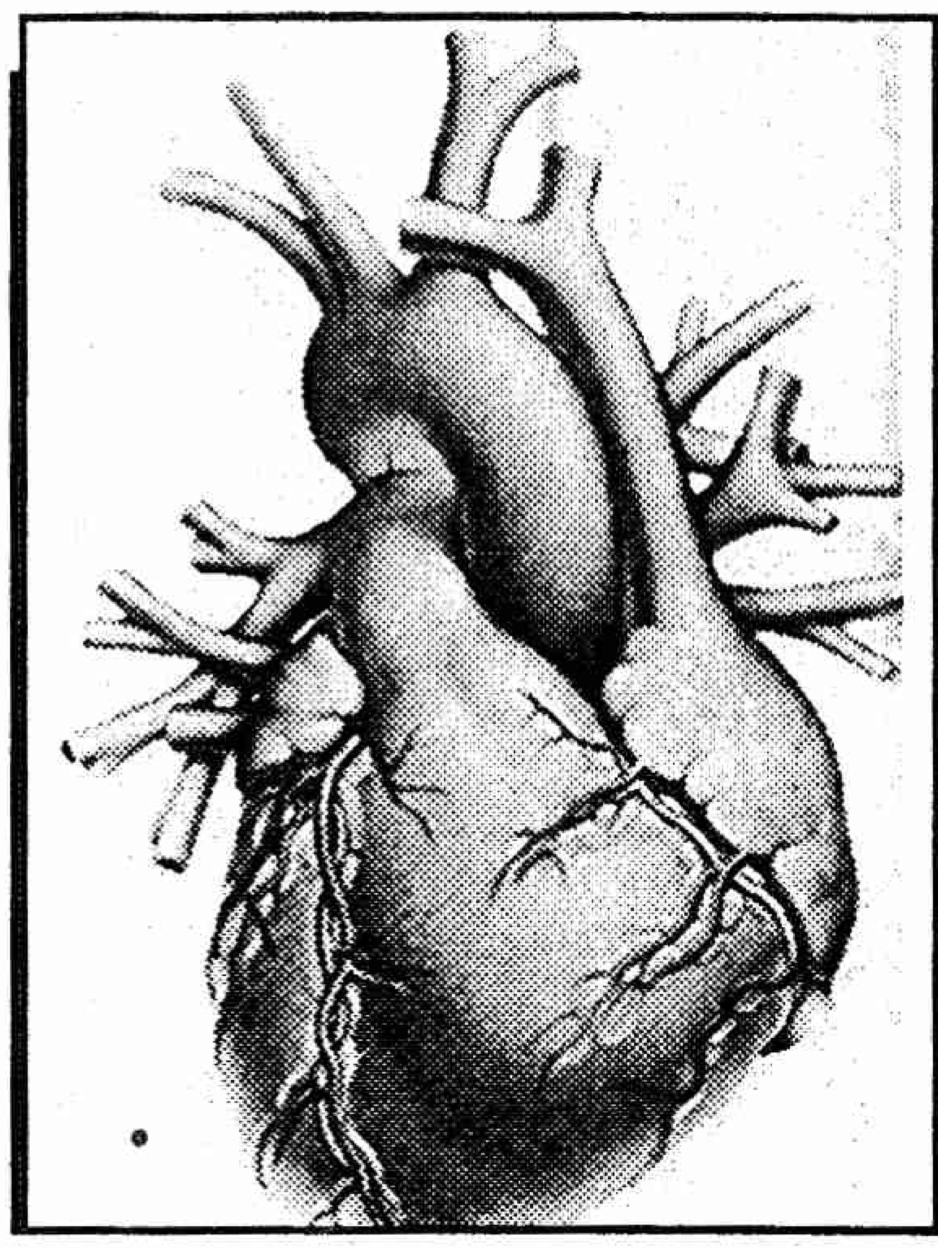

హృదయరోగులకు శుభవార్త!

బైపాస్ ప్రజరీలు చేసేటప్పుడు చర్మం ముక్కలు కావలసివస్తుంది. అప్పుడు ఆ రోగుల తొడలు, కాళ్ల నుంచి చర్మాల ముక్కలు తీసుకుని కుడుతుంటారు. ఇప్పుడు పరిశోధనశాలల్లో రూపొందినస్తున్న కృత్రిమచర్మాల ముక్కలతో ఆ పని చేయవచ్చునంటున్నారు నిపుణులు. వీరు తయారు చేసిన ఆ ముక్కలు, ఆపరేషన్ల కోసం వాటివాటికీ తొడల చర్మాలు వాడిన రోగులకు బాగా పనికొస్తాయి.

'నేను పరీక్షలు గురించి దిగులు పెట్టుకున్నానని నువ్వెందుకనుకున్నావసలు?'

'నా మనసు కదొక్కటే తోచిందిప్పుడు.'

'అందుక్కాదు సుబ్బారావ్! పరీక్షలు గురించి నేనెప్పుడూ దిగులు పెట్టుకోను. నా జీవితం గురించి నాకు దిగులెక్కువ. నిజం చెప్పరా, నేను భవిష్యత్తులో బాగుపడి వెలిగిపోగలనా? నాకంత అదృష్టం వుందా? చెప్పు సుబ్బారావ్!'

నాకప్పుడు కోపమొచ్చింది. అందుచేత నేను కటువుగా అన్నాను.

'అందుకే నీతో స్నేహం చేయడమంటే నాకు చెడ్డ చిరాకు. ఎదురుగాబొదుగూలేని నూర్రూపాయల గుమాస్తాలాగా ఇప్పట్నుంచే నీకెందుకంత దిగులు? ప్రస్తుతం మనం చదువుకుంటున్నాం. మన ముందు నిచ్చెనలూ, పామునోళ్లు వున్నాయి. ఈ వైకుంఠపాళిలో మనం నిచ్చెనే ఎక్కుతామో, పాము నోటనే బడతామో యిప్పుడే ఆలోచించకూడదు. ఇప్పుడు మనం చేయవలసింది ఒక్కటే- పుస్తకపారాయణం. ఈ కర్తవ్యం ముందు కానివ్వు. తర్వాత దాని గురించి తర్వాత ఆలోచిద్దాం. ఇటు చూడు భగవంతం! నీకంటే నాదేం పాడిచేసే జాతకం కాదు గదా! నన్ను చూడు. నిమ్మకి నీరెత్తినట్టు నేనెంత ప్రశాంతంగా బతుకుతున్నానో, నాలాగా నువ్వెందుకుండలేవూ?'

భగవంతం నా మాటకి అడ్డు తగిలాడు.

'నువ్వు, నీలాటివాళ్లంతా ఫూల్స్‌రా, ఫూల్స్. నేను ఫూల్‌ని కాదు. నేను 'రేపటి మనిషి'ని. కొన్ని పదుల సంవత్సరాల ముందర మనిషిని! నా కోసం, ఆ కాలాన్ని బంగారం చేసుకునేందుకు నేనిప్పట్నుంచే ప్రయత్నించాలి. అవునా, అలాటి దిప్పుడేమయిందో తెలుసా సుబ్బారావ్...'

అతని గొంతు పూడుకుపోతుందని తెలిసి నేను వారించాను కోపంగా

'ఆడపిల్లలా ఏడవకు. ఏడవకుండా చెప్పదలుచుకున్నది ఖచ్చితంగా చెప్పేయ్.'

'వెంకటరత్నం చౌదరిగారమ్మాయిని నేను ప్రేమించాను!'

ఆమాట వినడంతోటే ఉలిక్కిపడ్డాను. భగవంతం 'ఆశ' ని తెలుసుకుని నేను ఆశ్చర్యపోయాను. ఎంతైనా, మరీయింత విడ్డూరమా? ఈరోజులెలాటివి? ఎక్కడో కథల్లో తప్ప- ఈ భూమ్మీద వర్గపోరాటం ప్రతి మూల సాగుతూనే వుంది గదా. ఒకరి దగ్గిర కొలువుచేస్తున్న మనిషి కొడుకు ప్రేమించడమా? అందునా ఆ ఖామందు కూతురినా? ఇంత తెగింపా? రాజకుమారి, తోటమాలి కొడుకును ప్రేమించడం కథ; రాజకుమారిని తోటమాలి కొడుకు కలలోనైనా కన్నెత్తి చూడకపోవడం జీవితం. ఈ వ్యత్యాసాన్ని భగవంతం ఎందుకు తెలుసుకోలేదు!

నేనే అడిగాను-

'మరి ఈ ప్రేమ సంగతి మీ నాన్నకి తెలుసా?'

'నా ప్రేమ సంగతి మా నాన్నకెందుకు తెలియాలి? పైగా నేను చౌదరిగారమ్మాయిని ప్రేమిస్తున్నానని తెలుస్తే మా నాన్న గుండె ఆగిపోతుంది. మానాన్న చౌదరి దగ్గిర నేల కంటుకుపోయి బతుకుతాడు. ఇప్పుడే ఆ మనిషి ముందు మా నాన్న తలెత్తి తిరగడు గదా! కనక, నిజమేమిటో తెలుసా సుబ్బారావ్, మానాన్న

వాళ్లింట్లో గుమాస్తాగాడు కాపోతే లలిత నాకు దక్కేది. నా ప్రేమ చచ్చిపోవడానికి ముఖ్య కారణం మా నాన్న. కేవలం ఈ ప్లీడరు గుమాస్తా! షేమ్.'

'అందుకా ఏడుస్తున్నావ్?'

'మరెందుకనుకున్నావ్. ఈ బోడి పరీక్షలు నాకో లెఖ్ఖ గాదు. నాక్కావలసిన జీవితం నాకు దొరుకుతే ఈ చదువుల్నీ, ఈ పరీక్షల్నీ అవతలకి తోసిపారేస్తాను ... ప్రేమిస్తున్నట్టు నటించి, నాకు పిచ్చెత్తించి, మరో గొప్ప వెధవని పెళ్లి చేసుకుంటోంది లలిత! ఈ భగవంతం ప్రేమ నెంబర్ వన్. రేపు నెంబరు టూ గూడా నన్నీ రకంగానే 'దగా' చేస్తే, నేనేనాటికి బాగుపడేది సుబ్బారావ్! చెప్పు.'

'ప్రేమ లేకపోతే బతకలేవా?'

'బుద్ధిలేని ప్రశ్న. చెబితిని గదా నేను మీలాటి చవటని కాదు కాదనీ. డబ్బులున్న బంగారు పక్షినే ప్రేమిస్తాను. నా గీత బాగుండాలేగాని, దానివల్ల నేనేం సాధిస్తానో నువ్వు కళ్లారా చూచి అదిరి ఛస్తావ్.'

నేను లేచి నించున్నాను.

'వెళ్లిపోతున్నావా!'

'నువ్వెందు కేడుస్తున్నావో తెలిక ఓదార్చి కారణం కనుక్కోమని నన్ను మీ నాన్న పంపాడు. నువ్వు మహా గొప్ప మేధావివని తెలిసింది. అందుచేత మరి నోరెత్తకుండా వెళ్లిపోతున్నాను.'

'నన్ను క్షమించానని మనస్ఫూర్తిగా చెప్పి వెళ్లరా బాబూ!'

నాకు నవ్వొచ్చింది. హేళనగానే అన్నాను-

'నేను నిన్ను క్షమించడమా?'

'అవును. నువ్వే నన్ను క్షమించాలి. నా వాగుడు నీ మనసుకి కష్టం కలిగిస్తే క్షమించి మరీ వెళ్లు. అంతేగాని సలహాలివ్వకొరేయ్! నీమీద నాకు అపరిమితమైన గౌరవం సుబ్బారావ్! నువ్వు తలుచుకుంటే నన్ను క్షణంలో మార్చిపారేయగలవు. ఆ పని మాత్రం చేయొద్దని ప్రాధేయపడుతున్నాను. అంతే.'

ఏం చెప్పాలో తోచక తలొంచుకుని వొచ్చేశాను.

-ఆ తర్వాత భగవంతం బి.ఎ. పరీక్ష పాసైనప్పుడుగానీ, అతను ఎమ్మేకి విశాఖపట్టణం వెళ్లినప్పుడుగానీ నేను సంతోషించలేకపోయాను. నాకు వీలుకాని పై చదువులకి అతను నోచుకున్నాడనే ఈర్ష్య కాదిది.

భగవంతం కొరకు, కేవలం ఆడంబరాల నిమిత్తం ఆ ప్లీడరు గుమాస్తా వినియోగిస్తున్న డబ్బునీ, త్యాగాన్నీ చూస్తుంటే నా కడుపు తరుక్కుపోతుండేది. కొడుకు ఉజ్జ్వల భవిష్యత్తు నిమిత్తం తండ్రి ఎన్నెన్ని త్యాగాలు చేసినా, ఎంత నెత్తురు ఖర్చుపెట్టినా విచిత్ర మనిపించదు. కాని, తండ్రి వాత్సల్యాన్నీ, ప్రేమనీ ఆధారం చేసుకొని అర్థం లేని విలాసాల్లో మునిగే కొడుకు ప్రవర్తన నాకు గిట్టదు. భగవంతం విశాఖపట్టణంలో వెలిగిస్తున్న జీవితం నాకెప్పటికప్పుడు మిత్రులద్వారా తెలుస్తూనే వుండేది. ఇక్కడ వాళ్ల నాన్న వేలకివేలు అప్పులు చేస్తుండడం గూడా గమనించిన మనిషిని గనక బొమ్మా బొరుసూ రెండూ చూస్తున్నాన్నేను-.

అరవై అయిదు చివర్రోజుల్లో భగవంతమే నాకో ఆశ్చర్యకరమైన వార్త పంపాడు. మనిషి ప్రేమించాల్సిందే. అదేం బూతు కాదు. అవుతే ఆ ప్రేమ వెనక యితరమైన ఉద్దేశం కూడదంటాను.

భగవంతం పెళ్లి చేసుకోబోతున్నాడు. వధువు పేరు పద్మ. పద్మ భగవంతానికి క్లాసుమేటు. ఇంతవరకూ బాగానే వుంది. పద్మ విధవని చదివినప్పుడు భగవంతానికున్న చొరవ ప్రమాదమనిపించింది నాకు.

> నువ్వు, నీలాటివాళ్లంతా ఫూల్స్రా, ఫూల్స్ నేను ఫూల్ని కాదు. నేను 'రేపటి మనిషి'ని. కొన్ని పదుల సంవత్సరాల ముందర మనిషిని! నా కోసం, ఆ కాలాన్ని బంగారం చేసుకునేందుకు నేనిప్పట్నుంచే ప్రయత్నించాలి.

ఆ ఉత్తరం పుచ్చుకుని భగవంతం వాళ్లింటికి వెళ్లాను. అంతక్రితమే, భగవంతం చేయనున్న ఘనకార్యం తెలిసి అతని తల్లి శోక దేవతే అయ్యింది.

'విన్నావా నాయనా సుబ్బారావూ, మా వాడు మమ్మల్నేలా ఉద్ధరిస్తున్నాడో. వంశంలో లేనిపని వాడు చేసేస్తున్నాడు. ఇన్నేళ్లూ పెంచి పెద్దజేసినందుకు వాడు మాకు చెల్లించే ప్రతిఫలం చూస్తివిగా. వాడికోసం ఈ మారాజెంత కష్టపడ్డారో నువ్వూ ఎరుగుదువుగా. వాడిని పువ్వులా పెంచేరు నాయనా! కళ్లల్లో పెట్టుకు పెంచేరు. ఆరుగురు పిల్లలున్నారింక. వాళ్లందరి నోళ్లూ కట్టిపారేసి వాడినింత చేసేరు.'

ప్లీడరు గుమాస్తా ఆ శోకదేవతని ఓదార్చ ప్రయత్నించారు.

'ఏడవకే బాబూ, ఏడవకు. నీదంతా పిచ్చి గోల. మనరోజులిలా తగలడ్డాయని నోరు మూసుక్కూచో. వాడినైనా సుఖపడనివ్వు. ఎందుకీ రాద్ధాంతం. కాలముంది చూశావు, అదే వాడికి జవాబు చెబుతుంది! ఇవాళ వాడు విధవల్ని పెళ్లాడాడు. రేపేమో... నాయనా భగవంతం! విజ్ఞుడవైపోయావుటరా! పోనీలే నాన్నా. నువ్వయినా సుఖపడు. మా చేయిదాటి వెళ్లావు. నూరేళ్లూ ముఖంగా వర్థిల్లు చిట్టీ!'

***

నాతోపాటు చదువుకుని, ఉద్యోగానికీ హోదాకీ సంబంధించినంతవరకూ నన్ను మించిన నా స్నేహితులనేకమంది వున్నారు. వాళ్లని చూచినప్పుడు నేను అసూయ చెందను గానీ, వాళ్లు నన్ను 'తక్కువ' చేస్తే మాత్రం నేను బాధపడతాను.

రవీంద్రభారతిలో నేనొక నాటక ప్రదర్శనకి వెళ్లాను. నాటకం ప్రారంభించేముందు అక్కడ హాజరైన పెద్దలు కొందరు వేదికమీదికొచ్చి తెలుగు నాటకాల గురించి మాట్లాడారు. ఆ వక్తల్లో భగవంతం గూడా వుండటం వల్ల నేనమితంగా సంతోషించాను.

భగవంతం ఆంధ్ర రాజధానిలో కీర్తిప్రతిష్ఠలందుకున్నాడంటే ఆనందించాను. అతననేక సాంఘిక కార్యకలాపాల్లో చేయి కలుపుతుంటాడని నేనిక్కడికొచ్చిన తొలిదినాల్లోనే విని వున్నాను.

ఈ సమాజంలో 'అరుదైన' ఒక ఘనకార్యం తెగింపుతో చేసిన ప్రతి తెలివిగల మనిషి ప్రముఖుడేనని నా ఉద్దేశం. విధవా వివాహం మాటలో సులువేమో గానీ, అనుభవానికది పరీక్షని నా అభిప్రాయం. అంతటి విలువైన మార్గాన్ని భగవంతం అనుసరించి, తద్వారా అతను వెలిగిపోతున్నాడు.

కొన్నేళ్ల క్రితం అతని ఆవేశాన్ని నేనెప్పటికీ మరిచిపోలేను. అతని కలలన్నీ నాకు గుర్తున్నాయి. అతను నమ్మిన సిద్ధాంతాన్ని అతను అనుసరించి లాభం పొందుతున్నాడు. భగవంతం ఎంతకైనా తగును!

ఆ నాటకం పూర్తయింతర్వాత నేతన్ని కలుసుకునేందుకు బయటకి వెళ్లాను. అతనో నల్లటి కారు పక్కని నించుని సిగరెట్టు కాలుస్తున్నాడు. అతని చుట్టూరా కొందరు మనుషులు నించున్నారు. వాళ్లందరికీ అతను ఏదో విషయాన్ని విపులీకరించి చెబుతున్నాడు. వాళ్లతి శ్రద్ధగా వింటున్నారు.

నేను వాళ్లందరికీ కొంతదూరంలో నిలబడి వున్నాను. ఉన్నపళంగా భగవంతాన్ని చేయెత్తి

పిలిచేంత చొరవ నా కిప్పుడు లేదు. ఇప్పుడతను ఖరీదుగా ఎదిగి వున్నాడు. అతని మొహంలోనూ, అతను కట్టుకున్న దుస్తుల్లోనూ ఒక వింత వెలుగు, ఒక హోదా స్పష్టంగా కనిపించింది. అక్కడికీ తను నా వేపు చూచిన ప్రతిమాటూ, నావేపు అతన్తో మాటాడాలనే ఉత్సుకతని సాధ్యమైనంత స్పష్టంగా తెలీజేసుకున్నాను.

కానీ, అతను నన్ను పట్టించుకునే స్థితిలో లేడు. నోటితో పిలవలేకపోయినా, అతని హోదాకి తగ్గవిధంగా కళ్లతోనైనా పలుకరించవచ్చునుగా. అదీ జరగలేదు.

అభిమానం చంపుకునేందుకు మనసొప్పక నేనక్కడ్నుంచి కదిలొచ్చేశాను. భగవంత మనబడే ఓ ప్లీడరు గుమాస్తా కొడుకు- జాతకం తిరిగి ప్రముఖుడైనంత మాత్రాన యింత తలబిరుసా? మనిషి బుద్ధే యింతా? లేక అది కొందరికే వర్తిస్తుందా?

అతను బంగారాన్నే తింటూండవచ్చు; అతను అద్భుతాన్నే అరగా అరగా తాగుతూండొచ్చు; అతను ఇంద్రభవనంలోనే కాపురం వుండొచ్చు- అతని అదృష్టానికి నేను ఈసు చెందను. కానీ, చిన్ననాటి మిత్రుడిన్నేను. ఇది అతనెందుకు మరిచిపోయేడు?

నేనిన్ని అనుకున్న తర్వాత గొప్పవాళ్లందరిమీదా నాకు కోపం వొచ్చేసింది. నా ముందునుంచి పోతూన్న ప్రతి కారునీ, ప్రతి ఖరీదైన మనిషినీ కసిగా చూశాను. చాలాదూరం నడిచి వొచ్చేసింతర్వాత నా వొక్క కోపానికీ, అల్పత్వానికీ సిగ్గుపడ్డాను.

చిక్కడపల్లి దగ్గిర పడుతూండగా, నా వెనగ్గా కారు హారను వినిపించింది. ఉలిక్కిపడి రోడ్డుకి పక్కగా తొలిగాను. పేవ్‌మెంట్‌మీద నిలబడి పోయాను. ఆ కారు సరిగ్గా నా ముందుకొచ్చి ఆగింది.

ఆ కారులో భగవంతాన్ని చూశాను. నా మనసులో గూడు కట్టుకున్న శంకలన్నీ మటుమాయమైపోయాయి. చాలా ఆనందంగా నవ్వగలిగాను.

డ్రైవరు వెనక తలుపు తెరిచి నించున్నాడు.

'రా, వొచ్చి నా పక్కన కూచో!' అన్నాడు భగవంతం.

ఒక్క గెంతులో కారులోకొచ్చి కూర్చున్నాను. నేను కూచున్న తర్వాత కారు కదిలింది.

'దేవుడిలా కనిపించి, మళ్లా అంతలోనే మాయమైపోయావు. నువ్వు హైద్రాబాద్ వొచ్చినట్టు తెలిసింది కానీ, కలుసుకోడం పడలేదు. ఎక్కడుంటున్నావ్?'

'చిక్కడపల్లిలో.'

'భార్యా పిల్లలూ...'

'వాళ్లంతా బందరులోనే వున్నారు. రేపాదివారం వెళ్లి తీసుకొస్తాను.'

'అంతా క్షేమమా?'

నేను తలూపాను. అతనో సిగరెట్టు నాకిచ్చాడు. అతనూ ఒకటి ముట్టించి పొగని నింపాదిగా వొదిలి అన్నాడు.

'మావగారి బిజినెస్‌లో చేరాను. లక్షల మీద సాగుతోంది. మొన్నీ మధ్యనే నాకోసం ఒక ఇల్లు కట్టించారాయన. కొడుకైనా, అల్లుడైనా- నేనొక్కడ్నే. ఎలా వుంది నా కథ?'

'బాగుంది.'

'ఇంతందమైన కథలో చోటుచేసుకునేందుకు నేనెంత ప్రయత్నించానో తెలుసా?'

'తెలీదు. కానీ, వూహించాను.'

'ఈజిట్? అయితే ఆ తమాషా ఏమిటో చెప్పు వింటాను.'

'ఇప్పుడు గాదు, మరోనాడు చెబుతాను.'

'వాయిదా ఎందుకట?'

ఇది మందు. మనిషికి మంచి టానిక్కు. మనిషి ఏడ్చినప్పుడూ, నవ్వినప్పుడూ బాగా పనిచేస్తుంది. దీని ఖరీదు ఎనభై రూపాయల చిల్లర. వాడబడే మనిషి సత్తాని బట్టి ఈ ఒక్క సీసా ఒకేసారి పుచ్చుకోనూ వొచ్చు, లేదూ- ఆరగా ఆరగా వారం రోజులూ వాడుకోవచ్చు.

'నేనూహించింది నిజమని ముందు తెలియాలి.'

'ఆల్ రైట్. అలాగే దాచుకో' అన్నాడతను.

మా కారు ఓ అందమైన 'భవంతి' ముందు ఆగింది. ఇద్దరం దిగేము. గేటుదగ్గిరున్న మనిషి భగవంతానికి తలొంచాడు.

ఎంతో ముచ్చటైన గదిలో నేనొక్కడ్ని వున్నాను. పండు వెన్నెల్లాంటి లైటు వెల్తురు, సన్నగా చక్కటి రేడియో సంగీతం; పంకా సున్నితమైన శబ్దం; అదంతా మనసుని అలరించే వాతావరణం. ఇక్కడిలాగే యుగాలు గడిచిపోతే బాగుండుననిపించింది.

భగవంతం బట్టలు మార్చుకు వొచ్చాడు. ఇప్పుడతను దొరబాబులా వున్నాడు. వొస్తూనే అన్నాడు:

'ఒక గంటలో భోజనం రెడీ అవుతుంది. ఆకలిగా వున్నాసరే, నోరుమూసుక్కూచోవాలి, వీలవుతుందా?'

'నిజం చెప్పాలంటే నా కిప్పుడాకల్లేదు.'

'అది ఆరోగ్యానికి మంచిది కాదోయ్ సుబ్బారావ్! పద్మ ఫ్రెండ్స్‌తో సినిమాకి వెళ్లిందిట. పరిచయం చేద్దామనుకున్నాను.'

'నిన్ను చూశానుగా- వేరే మీ ఆవిడ్ని చూడక్కర్లేదు.'

'అదేమిటి?'

'అదంతే. ఒక లెఖ్ఖ. నువ్వింత ఆనందంగా వున్న మనిషివి. ఒకటి ఒకటి రెండు. అనగా...'

'అవు. లెఖ్ఖల మాష్టారూ! నీ లెఖ్ఖ తప్పింది. ఒకటీ, ఒకటీ ఒకటే.'

నాకర్థం కాలేదు. అదోలా అతనివేపు చూశాను. దాన్లోంచి ఓ సీసా తీశాడు. సీసాతో రెండు గ్లాసులూ పట్టుకొచ్చి నా ముందున్న బల్లమీదుంచాడు.

'ఇది మందు. మనిషికి మంచి టానిక్కు. మనిషి ఏడ్చినప్పుడూ, నవ్వినప్పుడూ బాగా పనిచేస్తుంది. దీని ఖరీదు ఎనభై రూపాయల చిల్లర. వాడబడే మనిషి సత్తాని బట్టి ఈ ఒక్క సీసా ఒకేసారి పుచ్చుకోనూ వొచ్చు, లేదూ- ఆరగా ఆరగా వారం రోజులూ వాడుకోవచ్చు. సాధారణంగా నేనీ పాళ్లని దృష్టిలో పెట్టుకోను. ఎంత దొరికితే అంతా పుచ్చుకుంటాను. నువ్వు నాకు మిత్రుడివి, అతిథివి. నీకేం అభ్యంతరం లేకపోతే, నీ ముందుంచిన గ్లాసులోకి నీ యిష్టమొచ్చినంత వొంచుకో', అన్నాడతను.

'నా క్కావలసినంత అభ్యంతరం వుంది. నాకొద్దు.'

'వెల్ సెడ్! చాలామంది చాలావాటికి భయపడి ఛస్తారు. నే తాగితే నీకేమైనా అభ్యంతరమా?'

'వుండదు.'

'దేవుడు నిన్ను కాపాడాలి! చూడు నాయనా సుబ్బారావూ నా విశ్వరూపం! నేను తాగుతూ నా కథంతా చెబుతాను. నువ్వు నోరు మూసుకుని అదంతా విను. కథ పూర్తయిన తర్వాతనే నీ సందేహాలు వింటాను. తెలిసిందా? భగవంతం కథ ఈ చుక్కతో ప్రారంభం! వినింక.

'అస్తరాల్ ఓ ప్లీడరు గుమాస్తా కొడుకున్నేను. నా పేరు భగవంతం. ఈ భగవంతానికి ఒక విశాలమైన హృదయముంది. ఆ హృదయంలో బంగారు కలలనేకం. ఈ భగవంతానికి బోల్డు ప్రపంచం వుంది. తమ్ముళ్లూ చెల్లాయిలూ వెరశి ఆరుగురున్నారు. వాళ్లందరి మధ్యా ఆ యింట్లో భగవంతానికి సుఖం లేదు. తండ్రని చెప్పబడే

(మిగతా 51వ పేజీలో)

(13వ పేజీ తరువాయి)

ఆ పూర్ ప్లీడర్ గుమాస్తా జీవితం పరుగుపందెంలో ఆరు దశాబ్దాలు వెనక పడిపోయి ఆయాసంతో అడుగు వేయలేకపోతున్నాడు. ఇది భగవంతానికి ఒక గొప్ప డిస్ క్వాలిఫికేషన్! వింటున్నావా సుబ్బారావ్! ఈ స్వీయ కథ మరో మనిషికి నేను ఛస్తే చెప్పను. నువ్వు నా చెలికాడివి, నా ప్రాణానివి. అందుచేత ఈ ఛాన్స్ నీకు దక్కింది.

'పథకం వేసేను. లలితను ప్రేమించేను. మనకి మనిషి చెప్పుకునే కులాల పట్టింపులేదు. మన క్కావలిసిన కులమొక్కటే, డబ్బు కులం! లలితని పెళ్లాడి వెంకటరత్నం చౌదరిని తిందామనుకున్నాను. లలిత గొప్ప నటీమణి గనుక నా చేతుల్లోంచి పారిపోయింది. అక్కడితో ఒక వెలుగు దూరమైంది.

'బి.ఎ. పాసయ్యాను. ఎమ్మేకి వెళ్లాను. బక్క నాన్నని నడుం విరిగేలా తన్ని డబ్బులు మింగాను. ఆ బక్కమనిషి నా గురించి మొదట్నుంచీ తలొంచేశాడు. నాన్నా డియర్ నీ ప్రాణం యివ్వు, దాంతో నాకు పనుందని అడిగితే, అంతకంటేనా చిట్టీ పుచ్చుకో బాబూ అనేయగల అతిమంచి దుర్మార్గుడాయన. అందుకే పేదవాడు అప్పుల్లో మునిగి యస్ ఓ యస్ అంటున్నాడిప్పుడు. వాటే ఫాల్ మై డియర్ ఫాదర్! మే గాడ్ పనిష్ యూ!

'యూనివర్శిటీలో పద్మ కనిపించింది. దాని మొగుడుపోయి అదేడుస్తున్న కాలాన్ని తెలివిగా వాడుకోవాలనుకున్నాను. పద్మ వివరాలు కనుక్కుని తృప్తి చెందాను. వేట ప్రారంభమయ్యింది. ఏడవకేడవకు పద్మా, నువ్వేడవకు, నువ్వేడిస్తే నేనేమైపోవాలి? పోయిన వాళ్ల గురించి మనం యెంతేడుస్తే ఏం ప్రయోజనం చెప్పు?

లే. నేనున్నాను. ఈ హృదయంలో నీకోసం యింత జాలినీ, యింత ప్రేమనీ అభిమానాన్నీ దాచాను. అదంతా నీది నీదే పద్మా అని కవిత్వం చెప్పాను. ఎంతకీ నావేపు నుంచే కథ నడిచింది గానీ, అటునుంచి ఒక్క వాక్యం గూడా నడవలేదు. పద్మగాని, మావగానీ సామాన్యులు కారు, కారంతే. మగవాడి ఆసరాతో అవసరమున్న పంది పిల్ల పద్మ. బురదనుంచి పుట్టిన పువ్వని భ్రమపడ్డానే గాని, ఆ పువ్వునిండా బురద నుంచి పుట్టిన పువ్వని భ్రమపడ్డానే గాని, ఆ పువ్వునిండా బురదున్నదని గ్రహించలేకపోయాను. పద్మని పంకజమనూ నీ బొందనూ నేనవేమీ పట్టించుకోను. నువ్వాశ్చర్యపోవద్దురా అబ్బీ!

'ఆల్ రైట్, నేను విధవా వివాహం చేసుకుని సమాజంలో ఒక గొప్ప స్థానాన్నీ సంపాయించేసి, మావగాడి ఆస్తికి వేట కుక్కనైపోయాను. బిజినెస్ ఇక్కడ న్యాయం, అన్యాయం, ధర్మం, అధర్మం ఈ పద్దులేమీ వుండవు. ఉన్నదల్లా డబ్బు. ఆ డబ్బు నేన్నిరకాలుగా, ఎంతెంత గడ్డితిని సంపాయించాలనే తాపత్రయం. అదే వున్నదిక్కడ. పెళ్లాంతో సంబంధం లేదు. పేదనాన్నని తలుచుకునేందుకు టైం లేదు.

'మావ జీనియస్, దొంగని వెతికిపట్టుకుని వాడి చేతిలో తాళం చేతులుంచి, వాడి చుట్టూతా కొందరు భటుల్నుంచాడు. దొంగ వెధవ, ప్రతి మూమెంటునీ మైక్రో ఫిల్ము ద్వారా లాగేసి ప్రాణాలు తినేస్తున్నాడు.

'నా పెళ్లయ్యే ముందు కొన్ని ఆంక్షలు. ముఖ్యమైనది- నాకు తల్లీ తండ్రి గానీ, అక్కా తమ్ముళ్లూ గానీ, చెల్లీ అన్నలు గానీ వుండకూడదు. నే నప్పుడు నవ్వేసి 'యస్'

అన్నాను. ఆనక నా పెళ్లి. అనగా ఉరి. ఒరే సుబ్బారావ్! నువ్వూ, నీలాటి అమాయకులంతా మంచివాళ్లురా బాబూ! మీకు సుఖాలు తప్ప నీడలు తెలీవు. నేను నీడల్లో వుండి సుఖపడి ఛస్తున్నానన్రోయ్ అనే భ్రమని మీకు కలిగించేస్తున్నాను.

'నాన్న ఉత్తరం రాశాడు. ఆర్థికంగా చితికి పోయాట్ట. మరేమవుతాడేం? ఎప్పటికయినా ఎగిరిపారిపోయే ఈ పక్షిని నమ్ముకున్న ఆ మనిషేమవుతాడేం? మూలధనానికి నష్టం రాదని నామీద ఆయన శరీరంలోవున్న ప్రతి నెత్తుటి బొట్టునీ వెచ్చించినందుకు ఏమవుతాడేం? పిల్లవాడిని వ్యాపార లక్షణంగా పెంచాడు. ఆ వ్యాపారం యిప్పుడు దివాలా తీసింది. ఐ.పి. పెట్టేశాడక్కడ. చెల్లి పెళ్లిటరా సుబ్బారావ్! పెళ్లి. తమ్ముడికి క్షయట. అమ్మకేదో తెలీని మాయరోగంట! భయంకరంరా బాబూ!

'నేను ఈ దుఃఖాలు వినకూడదు. ఈ కష్టాలు తెలుసుకో గూడదు. ఇవన్నీ తెలుసుకుంటే మావగాడి వేటకుక్క ఏమైపోగలదో వూహించావా? అందుచేత యివేవీ నాకు తెలీకూడదు. గనక నాకొచ్చే ఉత్తరాలూ, ఖబుర్లూ అన్నీ యిక్కడ సెన్సార్ జరుగుతాయి. ఏవో కొన్ని దారుణాలు మాత్రం అప్పుడప్పుడూ తెలుస్తుంటాయి.

'ఏపిల్ పండులాగున్నానని అనుకుంటారు గదరా మీరు? ఓరి వెధవలూ! నా నరనరంలోను స్థానం చేసుకున్న విషపురుగుల సంగతి మీకేం తెలుసురా? నేను దయ్యాన్ని, పెద్ద భూతాన్ని. ఈ ప్రపంచంలో జరిగే అవినీతికీ, దుర్మార్గానికీ ప్రతిబింబాన్నేను. మందెక్కువయిన మాటలు కావురా యివి. ఇవాళ నిన్ను చూచిం తర్వాత నా గుండె తలుపులు తెరుచుకున్నాయి. ఓపిగ్గా వినంతే. ఇదెందుకిలా జరిగింది? చెబ్తాను విను.

'నాకు కొన్ని శాపాలున్నాయి. నడుం విరిగిన నాన్న శాపం, కుమిలి కుమిలేడుస్తున్న అమ్మ శాపం నన్ను నమ్ముకున్న నా చిట్టి చెల్లాయీ, తమ్ముళ్ల శాపం, తెలిసిందిరా అబ్బీ! ఇన్ని శాపాలతో పాటు నా దుర్మార్గం. ఇంకెక్కడరా నేను సుఖించేది? ఓరి పిచ్చీ! నేను నిత్య దుఃఖితుడినిరా, నాకు సుఖం లేదు. నాకెప్పుడో జ్ఞానోదయం కలిగింది. అప్పట్నుంచీ నేను లోలోన ఏడుస్తూనే వున్నాను. ఎంతో ఖరీదయిన నా కన్నీరు వృథా అవుతూనే వుంది.'

ఇంతకథా చెప్పి సీసావేపు చూసి నవ్వేశాడు.

'అయ్య బాబోయ్! చాలా తాగేశాను' అన్నాడు.

ఆ తర్వాత అతను తలని బల్లమీదుంచి వలవలా ఏడవడం ప్రారంభించాడు. నాకు జాలి కలిగింది. అతని భుజమ్మీద చేయివేశాను. నా చేతినతనలాగే పట్టేశాడు. నా చేతితోనే తని కన్నీరుని తుడుచుకున్నాడు.

'ఎంత చల్లని చేయిరా నీది దుర్మార్గుడా? మా అమ్మ మాటలాగా, మా నాన్న మనసులాగా నీ చేయి ఎంత చల్లనిదిరా సుబ్బారావ్! అదృష్టవంతుడివి. అందుకే, నీలో నేను నా వాళ్లనందర్నీ చూచుకున్నాను. థేంక్స్. వెరి మెనీ థేంక్స్. అప్పుడే నువ్వెళ్లకు. ఇవాళ మనిద్దరం కలిసి భోజనం చేద్దాం. భోజనం పూర్తవగానే నీకోసం నా కారు రెడీగా వుంటుంది. దాన్లో నువ్వెళ్లిపో. మళ్లా నాకు కనిపించకు. నువ్వు కనిపిస్తే- నేనిలా గుండె బద్దలయేలా ఏడుస్తారా! అబ్బీ! అందుచేత నువ్విక నాక్కనిపించకు. అరే- అదేమిట్రా పిచ్చి మాలోకమా? నువ్వేడుస్తా వెందుకురా? ఏడవకొరేయ్- నాక్కోపం వొచ్చేస్తుంది. ఏడువకంతే.' అన్నాడతను.

చిత్రం- ఈ మనిషిని నేనెందుకు క్షమించాను?

■